

การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค

การจัดระเบียบราชการส่วนภูมิภาค

2

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534

แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545

มาตรา 51

ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคออกเป็น
จังหวัด และ อำเภอ

การจัดระเบียบราชการใน

จังหวัด

3

การจัดตั้งราชการส่วนจังหวัด ให้รวมท้องที่หลาย ๆ อำเภอ

มีฐานะเป็นนิติบุคคล

การจัดตั้ง ยุบ และเปลี่ยนแปลงเขตจังหวัดให้ตราเป็น
พระราชบัญญัติ

ให้มีคณะกรรมการจังหวัดทำหน้าที่
ที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการจังหวัดในการบริหารราชการแผ่นดิน
ในจังหวัดนั้น และ
ให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดกับการปฏิบัติ
หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายหรือมติของคณะรัฐมนตรี

องค์ประกอบของคณะกรรมการจังหวัด

4

ประธาน	ผู้ว่าราชการจังหวัด
กรรมการ	รองผู้ว่าราชการจังหวัดคนหนึ่ง ทำหน้าที่ตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย
	ปลัดจังหวัด
	อัยการจังหวัด
	หัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัด
	หัวหน้าในส่วนราชการประจำจังหวัด จากกระทรวง และทบวงต่าง ๆ
กรรมการและ เลขานุการ	หัวหน้าสำนักงานจังหวัด

โครงสร้างการบริหารราชการส่วนจังหวัด

5

ผู้ว่าราชการจังหวัด

รองผู้ว่าราชการจังหวัด *

ผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด *

ทุกตำแหน่งสังกัดกระทรวงมหาดไทย

• ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยสั่งการและปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัด

อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด

6

- บริหารราชการตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ
- บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มอบหมายหรือตามที่นายกรัฐมนตรีสั่งการ และ
- บริหารราชการตามคำแนะนำและคำสั่งแจ้งของผู้ตรวจราชการ กระทรวงในเมื่อไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม มติของคณะรัฐมนตรีหรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรี

อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด

7

- กำกับดูแลการปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม หรือมติของคณะรัฐมนตรี
- ยับยั้งการกระทำใด ๆ ของข้าราชการในจังหวัดที่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม
- แล้วยรายงานกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องทราบ
- * ยกเว้นข้าราชการทหาร ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และข้าราชการครู

อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด

8

- ประสานงานและร่วมมือกับข้าราชการฝ่ายต่าง ๆ เช่น ในการพัฒนาจังหวัดหรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ
- เสนอบประมาณต่อกระทรวงที่เกี่ยวข้องตามโครงการหรือแผนพัฒนาจังหวัด และรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ
- ควบคุมดูแลการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในจังหวัดตามกฎหมาย
- กำกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานองค์การของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ

อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด

9

- บรรจุ แต่งตั้ง ให้บำเหน็จ และลงโทษข้าราชการในส่วนภูมิภาค ในจังหวัดตามกฎหมาย
- การยกเว้น จำกััด หรือตัดทอน อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการ จังหวัดในการบริหารราชการในจังหวัด หรือให้ข้าราชการของ ส่วนราชการใดมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารราชการส่วนภูมิภาค เช่นเดียวกับผู้ว่าราชการจังหวัดจะกระทำได้โดยตราเป็น **พระราชบัญญัติ**

อำนาจหน้าที่ของปลัดจังหวัด

10

- ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัด
- มีอำนาจบังคับบัญชาข้าราชการฝ่ายบริหารส่วนภูมิภาค
ซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรม นั้น ในจังหวัดนั้น

จังหวัด

11

ผู้ว่าราชการจังหวัดและรองผู้ว่าราชการจังหวัด
สังกัด สำนักงานปลัดกระทรวง สังกัดกระทรวงมหาดไทย

ปลัดจังหวัด

สังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการของจังหวัด

12

<p>1. สำนักงานจังหวัด</p>	<ul style="list-style-type: none">• มีหน้าที่เกี่ยวกับงานราชการทั่วไป และการวางแผนพัฒนาจังหวัด• มีหัวหน้าสำนักงานจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการบริหารราชการของจังหวัด
<p>2. ส่วนราชการต่าง ๆ ซึ่งกระทรวง ทบวง กรม ได้จัดตั้งขึ้น</p>	<ul style="list-style-type: none">• มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวง ทบวง กรม นั้น ๆ• มีหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดนั้น ๆ เป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาเป็นผู้รับผิดชอบ

การจัดตั้งราชการส่วนอำเภอ

ในจังหวัดให้มีหน่วยราชการบริหารรองจากจังหวัด
เรียกว่า อำเภอ

อำเภอ ประกอบด้วยท้องที่หลาย ๆ ตำบล

การตั้ง ยุบ เปลี่ยนแปลงเขตอำเภอ
ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

การบริหารราชการส่วนอำเภอ

14

มีนายอำเภอ เป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาข้าราชการในอำเภอ และ
รับผิดชอบการบริหารราชการของอำเภอ

นายอำเภอ สังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

มีหน้าที่ในการบริหารราชการตามกฎหมาย และระเบียบแบบแผนของทาง
ราชการ

บริหารราชการตามคำแนะนำและชี้แจงของผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้มีหน้าที่
ตรวจการอื่น ๆ ซึ่งคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม และ
ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย

อำนาจหน้าที่ของปลัดอำเภอและหัวหน้าส่วนราชการ

15

มีอำนาจบังคับบัญชาข้าราชการฝ่ายบริหารส่วนภูมิภาค
ซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรมนั้น ๆ

โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการของอำเภอ

16

<p>1. สำนักงาน อำเภอ</p>	<ul style="list-style-type: none">• มีหน้าที่เกี่ยวกับงานราชการทั่วไป และการวางแผนพัฒนาอำเภอ• มีนายอำเภอเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการบริหารราชการของสำนักงานจังหวัด
<p>2. ส่วนราชการ ต่าง ๆ ซึ่ง กระทรวง ทบวง กรม ได้จัดตั้ง ขึ้นมา</p>	<ul style="list-style-type: none">• มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวง ทบวง กรม นั้น ๆ• มีหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอนั้น เป็นผู้ปกครองบังคับบัญชา เป็นผู้รับผิดชอบ

ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 แก้ไข
เพิ่มเติม พ.ศ. 2542

อำเภอใดที่ท้องที่กว้างขวางแต่มีประชาชนไม่มากพอที่จะจัดตั้งเป็น
อำเภอได้ อาจแบ่งท้องที่ของอำเภอเป็นกิ่งอำเภอ

การตั้งกิ่งอำเภอเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด
โดยเสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกเป็นประกาศ
กระทรวงมหาดไทย ด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

การจัดระเบียบราชการในตำบล

18

เป็นการจัดการปกครองตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครอง พ.ศ. 2457

เป็นหน่วยราชการในส่วนภูมิภาคที่รองลงมาจากอำเภอ

ประกอบด้วยหมู่บ้าน จำนวน 5 หมู่บ้านขึ้นไป

จัดตั้งขึ้นโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย

มีกำนันเป็นหัวหน้า

ได้รับเงินค่าตอบแทนเป็นรายเดือน แต่ไม่ใช่งบประมาณประเภทเงินเดือน

เป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งจากผู้ใหญ่บ้าน โดยนายอำเภอเป็นผู้จัดให้มีการเลือกตั้ง

ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งจะอยู่ในตำแหน่งจนกว่าจะมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์

การบริหารงานในตำบล

19

มีรูปแบบการบริหารงานเป็นแบบคณะกรรมการเรียกว่า สภาตำบล

สภาตำบลมีสภาพเป็นนิติบุคคล

สภาตำบลจัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ.สภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล
พ.ศ. 2537

สภาตำบล ประกอบด้วย สมาชิกโดยตำแหน่ง คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านของทุก
หมู่บ้านในตำบล และแพทย์ประจำตำบล และสมาชิกที่ได้รับการคัดเลือกจาก
ประชาชนในแต่ละหมู่บ้านในตำบลเป็นสมาชิกสภาตำบลหมู่บ้านละ 1 คน

สภาตำบล มีกำนันเป็นประธานสภาตำบล มีรองประธานสภาตำบล 1 คน
และมีเลขานุการสภาตำบล 1 คน

รองประธานสภาตำบลมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี

หน้าที่ของสภาตำบล

20

มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลตามโครงการ แผนงาน และ
งบประมาณ ของสภาตำบล

เสนอแนะส่วนราชการในการบริหารราชการและพัฒนาตำบล

ปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตำบลว่าด้วยลักษณะการปกครอง
ท้องถิ่นและหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

มีนายอำเภอ เป็นผู้กำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบล
ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ

สภาตำบล

21

ตาม พ.ร.บ.สภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.
2537

สภาตำบลอาจได้รับการยกฐานะเป็นองค์การปกครองท้องถิ่นในรูป
องค์การบริหารส่วนตำบล (อ.บ.ต.)
เมื่อมีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณติดต่อกัน 3 ปี
เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 150,000 บาท โดยการออกประกาศของ
กระทรวงมหาดไทย

การจัดระเบียบราชการในหมู่บ้าน

22

เป็นหน่วยงานบริหารราชการในส่วนภูมิภาคที่เล็กที่สุด

ประกอบด้วยบ้านหลาย ๆ บ้านในท้องที่เดียวกัน
โดยยึดหลักเกณฑ์เพื่อความสะดวกในการให้บริการประชาชน

หลักเกณฑ์

1. ถ้าเป็นหมู่บ้านที่มีคนอยู่รวมกันมาก แม้จะมีจำนวนบ้านน้อย ให้ถือจำนวนคนเป็นสำคัญ คือ ประมาณ 200 คน เป็น 1 หมู่บ้าน
2. ถ้าเป็นบ้านที่มีลักษณะการตั้งบ้านเรือนอยู่ไกล ๆ ถึงแม้จะมีจำนวนคนน้อย ให้ถือจำนวนบ้าน คือ ประมาณ 5 บ้าน จัดเป็นหมู่บ้านได้

หมู่บ้าน มีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ

มีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านละ 2 คน

หากหมู่บ้านใดมีความจำเป็นต้องการมีมากกว่า 2 คน
ต้องขออนุมัติกระทรวงมหาดไทย

ได้รับค่าตอบแทนเป็นรายเดือน
แต่ไม่ใช่เงินงบประมาณประเภทเงินเดือน

ผู้ใหญ่บ้านจะได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในหมู่บ้าน
ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งจะอยู่ในตำแหน่งจนกว่าจะมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์

การบริหารงานในหมู่บ้าน

24

คณะกรรมการหมู่บ้าน ทำหน้าที่ให้คำแนะนำ ตรวจสอบ เกี่ยวกับ
กิจการที่จะปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

คณะกรรมการหมู่บ้าน

ประกอบด้วย

ผู้ใหญ่บ้าน

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

ผู้ซึ่งประชาชนเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ
ไม่น้อยกว่า 2 คน

การจัดระเบียบราชการส่วนท้องถิ่น

25

เป็นการจัดการบริหารโดยยึดหลักการกระจายอำนาจการบริหาร

โดยมีรูปแบบตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545

รูปแบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น (เดิม)

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด

2. เทศบาล

3. สุขาภิบาล (เปลี่ยนเป็นเทศบาล ปี 2542)

4. ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นตามกฎหมายกำหนด

ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล

รูปแบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด

2. เทศบาล

3. องค์การบริหารส่วนตำบล

4. กรุงเทพมหานคร

5. เมืองพัทยา

การจัดระเบียบบริหารราชการไทยในปัจจุบัน

27

พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545

พ.ร.บ.ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ได้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่
3 ต.ค.45

การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ที่เกิดขึ้นในระบบราชการไทย

1. ปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงาน โดยรวมหน่วยงานที่ทำหน้าที่เหมือนกันไว้ด้วยกัน
2. ลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน และลดขั้นตอนในการติดต่องาน
3. มีการจัดระเบียบและวิธีการทำงานใหม่
4. ใช้ระบบงบประมาณแนวใหม่เป็นเครื่องมือ
5. จัดระบบเงินเดือนค่าตอบแทนระบบราชการใหม่